

NJ 1994, 66

Ondertoezichtstelling; uithuisplaatsing / ontvankelijkheid in appel / niet-inachtneming termijn voor behandeling zaak en uitspraak (6 EVRM) / ontvankelijkheid in cassatie

HR 22-10-1993, ECLI:NL:HR:1993:ZC1112

Instantie	Hoge Raad
Datum	22 oktober 1993
Magistraten	Royer, Roelvink, Korthals Altes, Neleman, Nieuwenhuis, Moltmaker
Zaaknummer	8260
LJN	ZC1112
Vakgebied(en)	Internationaal publiekrecht / Mensenrechten Onbekend (V) Vermogensrecht / Rechtsvorderingen Internationaal belastingrecht / Algemeen Burgerlijk procesrecht (V) Personen- en familierecht / Gezag en omgang Personen- en familierecht / Kinderbescherming
Brondocumenten	ECLI:NL:HR:1993:ZC1112, Uitspraak, Hoge Raad, 22-10-1993
Wetingang	EVRM art. 6; BW art. 1:252; BW art. 1:253; BW art. 1:254; BW art. 1:255; BW art. 1:256; BW art. 1:257; BW art. 1:258; BW art. 1:259; BW art. 1:260; BW art. 1:261; BW art. 1:262; BW art. 1:263; BW art. 1:264; BW art. 1:265; BW art. 3:303; Rv (oud) art. 398; Rv (oud) art. 399; Rv (oud) art. 400; Rv (oud) art. 401; Rv (oud) art. 402; Rv (oud) art. 403; Rv (oud) art. 404; Rv (oud) art. 405; Rv (oud) art. 406; Rv (oud) art. 407; Rv (oud) art. 408; Rv (oud) art. 409; Rv (oud) art. 410; Rv (oud) art. 411; Rv (oud) art. 412; Rv (oud) art. 413; Rv (oud) art. 414; Rv (oud) art. 415; Rv (oud) art. 416; Rv (oud) art. 417; Rv (oud) art. 418; Rv (oud) art. 419; Rv (oud) art. 420; Rv (oud) art. 421; Rv (oud) art. 422; Rv (oud) art. 423; Rv (oud) art. 424; Rv (oud) art. 425; Rv (oud) art. 426; Rv (oud) art. 427; Rv (oud) art. 428; Rv (oud) art. 429; Rv (oud) art. 908b; Rv (oud) art. 909; Rv (oud) art. 910

Essentie

Ondertoezichtstelling; uithuisplaatsing. Ontvankelijkheid in appel. Niet-inachtneming door rechter van termijn voor behandeling zaak en uitspraak. Art. 6 EVRM. Ontvankelijkheid in cassatie.

Samenvatting

Voor de vraag of men belang heeft bij vernietiging van een beschikking tot verlenging uithuisplaatsing is beslissend of de termijn waarmee de uithuisplaatsing bij de bestreden beschikking is verlengd ten tijde van de beslissing van de appelrechter nog loopt.

De kinderrechter die tot taak heeft te beslissen of hij tot (verdere) verlenging van een uithuisplaatsing dient over te gaan, zal moeten beoordelen of naar het tijdstip van zijn beslissing een uithuisplaatsing (nog steeds) in het belang van de verzorging en opvoeding van het kind noodzakelijk is (art. 1:263 lid 1 BW), onafhankelijk van hetgeen hij daaromtrent bij zijn voorafgaande beschikking(en) had beslist. Een beschikking tot verlenging

van de termijn van uithuisplaatsing heeft derhalve zelfstandige betekenis en verliest haar rechtskracht niet in geval van vernietiging van de voorafgaande beschikking.

De klacht dat het hof in strijd met het bepaalde bij art. 945 lid 3, in verbinding met art. 910 lid 1, 4 en 5 Rv alsmede met art. 6 lid 1 EVRM, heeft gehandeld door de datum van de behandeling van het hoger beroep op een zodanig laat tijdstip te bepalen, dat ten tijde van die behandeling reeds ten aanzien van twee van de vijf kinderen de termijn waarmee de uithuisplaatsing was verlengd, was verstreken kan niet tot cassatie leiden, omdat het hof, ook indien het aldus in strijd met de genoemde bepalingen zou hebben gehandeld, niet de vrijheid had de ouders niettemin in hun hoger beroep te ontvangen, nu ten tijde van zijn beschikking de termijnen waarmee de uithuisplaatsingen door de kinderrechter waren verlengd, alle waren verstreken.

Op dezelfde grond kan ook de klacht dat het hof in strijd met het bepaalde in art. 909 lid 1 Rv zijn beschikking méér dan 14 dagen na het laatste verhoor heeft gegeven, niet tot cassatie leiden.

Geen belang meer bij cassatieberoep tegen appelbeschikkingen inzake verlenging van de termijn van ondertoezichtstelling, nu de termijn van verlenging inmiddels is verstreken.

Partij(en)

1. E.,
2. K., echtelieden, beiden te Amsterdam, verzoekers tot cassatie, adv. mr. W.J. Nijland,

tegen

De Raad voor de Kinderbescherming, te Amsterdam, verweerder in cassatie, niet verschenen.

Voorgaande uitspraak

Hof:

2

De ontvankelijkheid van het hoger beroep van de zaken met rek.nrs. 352/92, 353/92, 354/92 en 356/92

De termijnen gedurende welke de opnamen van D., Z., Ar., Ac. en Ay., op grond van de beschikkingen waarvan beroep betreffende de verlenging van hun opname, zijn verlengd, zijn alle reeds verlopen. De ouders hebben daarom geen belang bij hun hoger beroep tegen deze beschikkingen. Zij zijn om deze reden niet-ontvankelijk in hun hoger beroep in de zaken met rek.nrs. 352/92, 353/92, 354/92, 355/92 en 356/92.

3

Het geschil in hoger beroep en de feiten en omstandigheden

3.1

De vader is voor de vierde keer gehuwd. Dit laatste huwelijk is gesloten in 1986. Uit zijn eerdere huwelijken zijn geboren:

- K. oktober 1960;

- T. september 1965;
- Ar. januari 1978; en
- D. mei 1983.

Uit zijn huidige huwelijk zijn geboren:

- Ac. december 1987;
- Ay. oktober 1988;
- Z. oktober 1989; en
- E. december 1990. E. is overleden november 1991.

3.2

In geschil zijn nog de verlenging van de ondertoezichtstelling van Ar., D., Ac., Ay. en Z., zoals bepaald bij de beschikkingen waarvan beroep (rek.nrs. 349/92; 350/92; 351/92).

De ouders verzoeken de beschikkingen waarvan beroep te vernietigen.

De raad voor de kindbescherming verzoekt de beschikkingen waarvan beroep te bekrachtigen.

3.3

De advocaat van de ouders heeft voor de dag van de behandeling volledige inzage gehad in de stukken van het geding. Van enkele later bij het hof ingekomen stukken heeft de advocaat te kennen gegeven al een kopie te bezitten.

3.4

Het volgende is gebleken.

Bij beschikking van 18 mei 1988 zijn Ar., D. en Ac. onder toezicht gesteld van de kinderrechter. Bij beschikking van 14 juni 1989 is Ay. onder toezicht gesteld. Bij beschikking van 15 jan. 1991 is Z. onder toezicht gesteld.

Sinds 1987 is Ar. regelmatig al dan niet tezamen met D. van de ouders weggelopen, telkens omdat zij en D. door hun stiefmoeder werden geslagen. Ar. keerde na korte of langere tijd weer terug naar de woning van de ouders om voor de jongere kinderen te zorgen.

Ar. heeft in 1987 nadat zij was weggelopen een tijd bij haar broer T. gelogeed. In januari 1988 zijn Ar. en D. ruim een week in een kinderkamer geplaatst geweest. Ac. is toen enige tijd ter observatie in een ziekenhuis opgenomen omdat hij tijdens een ruzie tussen de ouders zou zijn gevallen. In mei 1988 is Ar. nog een keer met D. van huis weggelopen. Eind januari 1989 is Ar. opgenomen in een ziekenhuis, nadat zij ernstig mishandeld was, enkele dagen later is Ar. naar haar zuster K. gegaan en werden de overige (drie) kinderen opgenomen in 'Trompendaal'.

Begin maart 1989 gingen Ac. en Ay. weer naar huis. Een maand later ging ook Ar. weer terug naar de ouders. D. is tot 1 maart 1990 in een project-gezin in 'Trompendaal' gebleven. Daarna is hij geplaatst in het SKHJ. Sinds kort woont hij in een pleeggezin. Uit de rapportage over hem blijkt dat hij niet weer bij zijn ouders wil

gaan wonen. Wel had hij regelmatig contact met de vader.

Na geslagen te zijn is Ar. in oktober 1989 opnieuw weggegaan; zij is pas het voorjaar 1990 terug naar de ouders gegaan. In mei 1991 werd Z. met een longontsteking opgenomen in een ziekenhuis; de achterliggende oorzaak hiervan is niet bekend. Begin oktober 1991 is E. overleden. Van dit overlijden is de oorzaak niet bekend. Ar. woont sinds 8 nov. 1991 bij T. Ac., Ay. en Z. verblijven sinds die datum in een gezin via het Wim van Halmhuis.

4

De beoordeling van het hoger beroep

4.1

De beslissing met betrekking tot de verlenging van de termijn van ondertoezichtstelling van Ar. dient te worden aangehouden omdat zij hierover niet gehoord is.

4.2

De ouders hebben zich gedurende de procedure laten bijstaan door een advocaat. De advocaat van de ouders heeft voor de dag van de behandeling de gelegenheid gehad alle stukken in te zien en te kopiëren. De advocaat heeft deze stukken kort voor de zitting in hoger beroep bekeken. Zij heeft echter geen aanhouding van de behandeling gevraagd voor bespreking hiervan met de ouders.

Niet aannemelijk is derhalve geworden dat er, zoals de advocaat van de ouders in verband met het bovenstaande stelt, gehandeld is in strijd met het bepaalde in art. 6 lid 1 Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).

4.3

Gelet op de feiten en omstandigheden die hiervoor vermeld zijn en hetgeen hiervoor is overwogen, is aannemelijk dat D., Ac., Ay. en Z. met zedelijke of lichamelijke ondergang worden bedreigd. De kinderrechter heeft dan ook terecht de ondertoezichtstelling van D., Ac., Ay. en Z. verlengd. De betreffende beschikkingen zijn dan ook geenszins in strijd met art. 8, lid 1 en 2 EVRM daar in een ondertoezichtstelling als deze bij wet is voorzien en dit in het belang van de bescherming van de gezondheid of goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van andere in een democratische samenleving noodzakelijk is.

Er is geen reden de zaak aan te houden in afwachting van eventuele rapportage in verband met de gesprekken die de ouders bij het RIAGG voeren. Het hof acht zich thans voldoende ingelicht.

Cassatiemiddelen:

Schending van het recht en/of verzuim van vormen die op straffe van nietigheid in acht dienen te worden genomen, doordat het hof, overwegende als in de bestreden beschikking is vermeld, verzoekers in hun hoger beroep in de zaken met de rek.nrs. 352/92, 353/92, 354/92, 355/92 en 356/92 niet-ontvankelijk heeft verklaard en de beschikkingen van de kinderrechter bij de Rechtbank te Amsterdam met de rek.nrs. 349/92, 350/92 en 351/92 heeft bekrachtigd, zulks ten onrechte;

Middel I

Onderdeel A

Het hof heeft het recht geschonden door de ouders in hun hoger beroep tegen de verlengingsbeschikkingen uithuisplaatsing niet-ontvankelijk te verklaren wegens gebrek aan belang.

Toelichting onderdeel A

Het gaat hier om verlengingsbeschikkingen met korte termijnen. Het hof had moeten weten, althans kunnen weten, dat in dergelijke gevallen de kinderrechter de door hem bepaalde termijnen steeds tegen het verstrijken daarvan pleegt te verlengen. Daarbij laat hij zich leiden door enerzijds de gegevens die ten grondslag hebben gelegen aan zijn eerste beslissingen over ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing, anderzijds de recente ontwikkelingen tijdens de periode van ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing.

Zo is dat ook in het onderhavige geval geschied. De plaatsingen van de kinderen zijn in de tussentijd verlengd, (mede) in afwachting van de uitkomst van de door verzoekers ingestelde beroepen bij het hof:

- D.; verlengingsbeschikking d.d. 9 juli 1992 voor een periode van 6 maanden met ingang van 13 juli 1992;
- Ac.; verlengingsbeschikking d.d. 13 juli 1992 voor een periode van 2 maanden, met ingang van 8 aug. 1992;
- Ar.; verlengingsbeschikking d.d. 13 juli 1992 voor een periode van 2 maanden met ingang van 8 aug. 1992;
- Ay.; verlengingsbeschikking d.d. 13 juli 1992 voor een periode van 2 maanden met ingang van 8 aug. 1992;
- Z.; verlengingsbeschikking d.d. 15 juni 1992 voor een periode van 3 maanden met ingang van 15 juli 1992.

De kinderrechter heeft de afschriften van deze beschikkingen eerst verstrekt op 3 sept. 1992. Ter informatie van Uw Raad brengen verzoekers kopieën van deze beschikkingen hierbij in het geding (producties A 1 t/m 5). Eveneens ter informatie van Uw Raad brengen verzoekers de kopie van de oproep d.d. 21 okt. 1992 van de kinderrechter te Amsterdam, met als onderwerp de verlengingszitting plaatsingen van Ac., Ay. en Z., met kopie verzoek Pro Juventute Amsterdam d.d. 2 nov. 1992 (productie A 6).

Verzoekers in cassatie hadden wel degelijk belang bij de door hen ingestelde appellen en hebben dat nu nog steeds bij het hierbij ingestelde cassatieberoep.

In de eerste plaats op grond van het feit dat de termijnen van de verlengingsbeschikkingen ten tijde van het instellen van het appel bij het hof nog liepen, maar bepaald niet in de laatste plaats omdat de daarop volgende beslissingen tot verlenging worden genomen nog - uiteraard - vóór het verstrijken van de termijn van de voorafgaande verlengingsbeschikking. Met andere woorden, worden de grieven door de appelrechter gegrond geacht en wordt de bestreden beschikking in zijn geheel vernietigd, dan heeft dit het logische gevolg dat de op basis van de vernietigde beschikking gegeven verlengingsbeschikkingen hun rechtskracht verliezen.

Nu de kinderrechter inmiddels de plaatsingen opnieuw heeft verlengd, houdt het voorafgaande tevens in dat verzoekers te dezen alle belang hebben bij het instellen van hun cassatieberoep.

Onderdeel B

Het hof heeft het recht geschonden door blijk te geven van een onjuiste toepassing danwel interpretatie van het recht, in het bijzonder van het bepaalde bij de art. 945 lid 3 Rv jo. 910 lid 1, 4 en 5 Rv jo. 6 lid 1 EVRM, althans van een onjuiste rechtsopvatting, door de ouders (verzoekers in cassatie) niet-ontvankelijk te verklaren in hun hoger beroep tegen de beschikkingen met betrekking tot de verlenging van de termijn van opname van Ar., D., Ac., Ay. en Z., daartoe overwegende dat de termijnen gedurende welke de opname van voornoemde

kinderen, op grond van de beschikkingen waarvan beroep betreffende de verlenging van hun opname, zijn verlengd, alle reeds zijn verlopen en dat de ouders daarom geen belang hebben bij hun hoger beroep tegen deze beschikkingen.

Toelichting onderdeel B

Vaststaat dat verzoekers tegen de beslissingen van de kinderrechter tijdig in beroep zijn gekomen en wel bij 8 appelrekestes, alle gedateerd 29 april 1992.

Hoewel het hof bij oppervlakkige bestudering van de appelrekestes had kunnen opmerken dat vijf van de acht zaken betrekking hadden op beschikkingen verlenging plaatsing/opname met korte termijnen, heeft het hof de mondelinge behandeling van de beroepen zonder meer bepaald op 22 juli 1992. Op het moment van die zitting zouden dus al twee van de vijf verlengingstermijnen zijn verstreken, namelijk in de gevallen van D. en Z.: vervaldata 2 respectievelijk 15 juli 1992.

Door bij het vaststellen van de behandeldingsdatum geen rekening te houden met die lopende termijnen, heeft het hof gehandeld in strijd met de, weliswaar ongeschreven, maar algemeen aanvaarde eisen van een goede procesorde.

Hierbij zij wellicht ten overvloede opgemerkt dat verzoekers hun appel instelden op het moment dat zij, ook in de visie van het hof, wel degelijk belang hadden, de termijnen waren toen immers (nog lang) niet verstreken.

Waar het niet aan de appellant ligt dat zijn 'belang' tenietgaat, maar aan de onoplettendheid/onzorgvuldigheid van de behandelende rechterlijke instantie, kan het adagium van 'point d'intérêt, point d'action', niet aan de appellant worden tegengeworpen.

Art. 945 lid 3 Rv biedt de ouders uitdrukkelijk de mogelijkheid om tegen beschikkingen als bedoeld in lid 2 van die wetsbepaling in beroep te komen. Het bepaalde bij art. 910 Rv is overeenkomstig van toepassing. De bedoeling is duidelijk, de wet biedt de in eerste feitelijke instantie in het ongelijk gestelde ouders de mogelijkheid om in de tweede feitelijke instantie alsnog een gunstige(r) beslissing te verkrijgen.

Door te handelen - geen acht slaan op vervaltermijnen - en te oordelen - niet-ontvankelijk verklaren - als het hof in het onderhavige geval heeft gedaan, heeft het hof gehandeld in strijd met het karakter van het hoger beroep, in het bijzonder in strijd met de bepalingen van de art. 945 lid 3 Rv en 910 lid 1, 4 en 5 Rv. Bovendien heeft het hof op deze wijze de mogelijkheid van appel in zaken als de onderhavige volstrekt 'illusoir' gemaakt en de betreffende wetsbepalingen tot dode letters: elk beroep tegen een verlengingsbeschikking met termijnen van niet langer dan 4 tot 6 maanden wordt op deze manier onmogelijk. Zie losbladige Kluwer Burgerlijke Rechtsvordering, III-341, aant. 3 bij 944 en 945 Rv.

Art. 6 lid 1 EVRM bepaalt onder meer dat ieder recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn. Het hof heeft, mede in het licht van het hiervoor besprokene, die internationale verdragsbepaling geschonden door de dag van de mondelinge behandeling te bepalen op 2½ maand ná datum indiening appelschrifturen. In gevallen als de onderhavige is 2½ maand geen redelijke termijn te noemen, ook al geeft de Nederlandse wet niet aan binnen welke termijn die mondelinge behandeling ter zitting zal hebben plaats te vinden. Dat het ondanks de summiere voorschriften van Boek III, titel 7, kennelijk toch de bedoeling van de wetgever is geweest dat de rechter dergelijke zaken met de nodige voortvarendheid behandelt en beslist, moge blijken uit het bepaalde bij de art. 909 lid 1, 910 lid 5 en 958 lid 2 Rv.

Onderdeel C

Het hof heeft het recht geschonden door onjuiste toepassing van het bepaalde bij art. 909 lid 1 Rv, door 1. na afloop van de zitting d.d. 22 juli 1992 de datum van de uitspraak te bepalen op 21 sept. 1992, 2. de beschikking op 21 sept. 1992 nader aan te houden tot 5 okt. 1992 en 3. bij die beschikking d.d. 5 okt. 1992 de ouders niet-ontvankelijk te verklaren in hun beroepen tegen de opname beschikkingen als gewezen door de kinderrechter.

Toelichting onderdeel C

Link: <https://new.navigator.nl/document/id1576199310228260nj199466dosred>

Alle (auteurs-)rechten op dit document berusten bij Wolters Kluwer Nederland B.V. of haar licentiegevers en worden uitdrukkelijk voorbehouden. Dit document is gegenereerd op 23.05.2023. Kijk voor meer informatie over de diensten van Wolters Kluwer op www.wolterskluwer.nl.

De eerste afdeling van de zevende titel van Boek III Rv behandelt de Algemene Bepalingen met betrekking tot rechtspleging betreffende ouderlijke macht, voogdij, omgang en handlichting. Art. 909 lid 1 Rv (Algemene Bepalingen) bepaalt voor zover hier van belang:

'De beschikkingen worden gegeven uiterlijk 14 dagen na het laatste verhoor.'

In de zin van deze bepaling moet de zitting van 22 juli 1992 worden aangemerkt als 'het laatste verhoor'.

Met bepaling van de datum van de beschikking op 21 sept. 1992 heeft het hof de in art. 909 lid 1 Rv gegeven termijn met 7 weken overschreden en met de aanhouding tot 5 okt. 1992 met maar liefst 9 weken.

Overtreding van de termijn van 14 dagen brengt geen nietigheid mede, zo overwoog Uw Raad op 15 maart 1951, NJ 1951, 260 en 9 febr. 1962, NJ 1962, 139. In het eerste geval was sprake van een overschrijding van een week, in het tweede geval was sprake van schorsing in afwachting van nader onderzoek, waarvan de eindbeslissing van de rechter afhankelijk kon zijn.

Weliswaar blijkt uit de geschiedenis van de totstandkoming van titel 7 van Boek III Rv dat de wetgever de bedoeling heeft gehad een summiere regeling te hebben willen geven, en het overige, niet-geregelde aan het beleid van de rechterlijke macht te hebben willen toevertrouwen (r.o. 1 HR 9 febr. 1962, NJ 1962, 139), maar blijkens het vervolg van die rechtsoverwegingen moet de wetgever daar kwesties als vergaring van (nadere) informatie voor ogen hebben gehad.

Als opgemerkt, overtreding van de termijn van 14 dagen brengt geen nietigheid mede, maar uit niets in de hier in cassatie bestreden beschikking van het hof blijkt, waarom het hof het noodzakelijk achtte de 14 dagen termijn van art. 909 lid 1 Rv eerst met 7 en vervolgens middels aanhouding met 9 weken te overschrijden.

's Hof's termijnoverschrijding is dan ook zonder enige aanwijsbare (processuele) reden en/of zonder enig blijkbaar belang van de betrokken partijen geschied, zodat hier sprake is van schending van het recht, zowel met betrekking tot de goede procesorde, als met betrekking tot het bepaalde bij art. 909 lid 1 Rv en niet in de laatste plaats met betrekking tot art. 6 lid 1 EVRM, waar deze verdragsbepaling spreekt van een 'redelijke termijn'.

Een en ander klemmt te meer, nu het hof met die termijnoverschrijding heeft bewerkstelligd dat ook de in eerste instantie bepaalde opname termijnen in de gevallen van de kinderen Ar., Ac. en Ay. inmiddels verstreken en op grond waarvan het hof verzoekers 'wegens gebrek aan belang' niet-ontvankelijk heeft menen te moeten verklaren.

Middel II

Het hof heeft het recht geschonden door blijk te geven van een onjuiste toepassing danwel onjuiste interpretatie van het recht, in het bijzonder van het bepaalde bij art. 6 lid 1 en lid 3 sub b EVRM en de ongeschreven regels aangaande de goede procesorde, althans van een onjuiste rechtsopvatting, door te overwegen:

'De ouders hebben zich gedurende de procedure laten bijstaan door een advocaat. De advocaat van de ouders heeft voor de dag van de behandeling de gelegenheid gehad alle stukken in te zien en te kopiëren. De advocaat heeft deze stukken kort voor de zitting in hoger beroep bekeken. Zij heeft echter geen aanhouding van de behandeling gevraagd voor bespreking hiervan met de ouders.

Niet aannemelijk is derhalve geworden dat er, zoals de advocaat van de ouders in verband met het bovenstaande stelt, gehandeld is in strijd met het bepaalde in art. 6 lid 1 EVRM.'

Toelichting

In alle acht appelrekesten hebben de ouders zich erover beklaagd dat het grootste gedeelte van de procedure tot ondertoezichtstelling heeft plaatsgevonden zonder bijstand van een advocaat en voorts dat de rechtbank uitspraak heeft gedaan op stukken, die niet bekend waren aan de ouders, althans niet zijn overgelegd aan hun toenmalige advocaat, waaronder onder meer een rapport van de zenuwarts dr. Van 't Hof met betrekking tot verzoekster K. Voorts hebben verzoeksters zich erover beklaagd dat hun huidige advocaat op of omstreeks 24 april 1992 aan de kinderrechter om toezending van alle zich in zijn dossier bevindende stukken (heeft

verzocht?; red.), maar dat zij tot op het moment van indiening van de appelrekestten niets hebben ontvangen behalve de beschikking waarvan appel, terwijl het proces-verbaal van de zitting van 16 april 1992 door de kinderrechter evenmin is toegezonden, waardoor de ouders ernstig in hun verdediging zijn geschaad. De beroepen tegen de verlengingsbeschikkingen hielden in wezen dezelfde klacht in, zij het dat in sommige gevallen geen processen-verbaal van welke terechtzitting dan ook waren ontvangen.

Het feit dat de advocaat niet heeft gevraagd om aanhouding teneinde de inhoud van de door haar doorgenomen stukken met de ouders te bespreken, doet hier overigens niet terzake. Het feit dat zij wel aanhouding heeft verzocht in verband met rapportage van de RIAGG is wèl van belang zie middel IV.

Middel III

Het hof heeft het recht geschonden door blijk te geven van een onjuiste toepassing danwel onjuiste interpretatie van het recht, in het bijzonder van het bepaalde bij de art. 1:254 e.v. BW, 900 e.v. Rv, jo. 6 lid 1 en 3 sub b en 8 lid 2 EVRM althans van een onjuiste rechtsopvatting, door te oordelen dat de kinderrechter terecht de ondertoezichtstelling van D., Ac., Ay. en Z. heeft verlengd, althans heeft het hof zijn oordeel niet, danwel niet voldoende gemotiveerd, althans is in het licht van de gedingstukken dit oordeel onbegrijpelijk.

Toelichting

Dit middel richt zich tegen r.o. 4.3 eerste alinea van de beschikking van het hof.

Als grief hebben verzoekers in hun appelschriften d.d. 29 april 1992 tegen de verlenging van de ondertoezichtstelling onder meer aangevoerd dat de zin en strekking van de maatregel van ondertoezichtstelling erin is gelegen dat deze bevordert dat het gezin weer bijeen wordt gebracht en dat de wijze, waarop de maatregel van ondertoezichtstelling thans wordt geëffectueerd, daarop in het geheel niet is gericht, zoals ook blijkt uit het rapport van de raad voor de kindbescherming van 20 dec. 1991, aldus de appelrekestten.

Ter toelichting op deze grief wordt in hoger beroep aangevoerd dat uit voormeld rapport van de raad voor de kindbescherming blijkt dat de kinderen, op twee na, allemaal gescheiden zijn geplaatst in een omgeving die geen Turks spreekt en niet-islamitisch is, hetgeen voor de kinderen heeft opgeleverd dat zij in een isolement verkeren, geen herkenningspunten hebben in hun dagelijkse omgeving en zich nadrukkelijk in een uitzonderingspositie bevinden, waardoor die kinderen zich traumatisch dreigen te ontwikkelen.

Bij gelegenheid van het pleidooi ter zitting van 22 juli 1992 heeft de advocaat van verzoekers deze klachten/grievens nader toegelicht, waarvoor korthedshalve wordt verwezen naar de p. 2 en 3 van de handgeschreven pleitaantekeningen van mr. M.D. van Aller. Mr. Van Aller heeft een en ander doen ondersteunen met twee produkties, te weten de brief van de kinderrechter d.d. 26 mei 1992 en het schrijven van mr. Van Aller aan het hof d.d. 19 juni 1992.

In de brief van de kinderrechter komt de problematiek rond de art. 908a en 908b Rv aan de orde. In weerwil van hetgeen de kinderrechter in die brief met betrekking tot het bij voormelde artikelen bepaalde en HR 3 juli 1989, NJ 1990, 75, opmerkt, worden de processen-verbaal door de kinderrechter evenwel niet aan de advocaat verstrekt.

Op herhaalde telefonische verzoeken om toezending van de kopieën van het dossier krijgt de advocaat uiteindelijk van de griffie van het hof te horen dat zij geen kopieën krijgt en dat zij schriftelijk moet verzoeken om inzage in het dossier. Dat verzoek om inzage doet de advocaat bij brief van 19 juli 1992.

Op die brief krijgt zij evenwel geen enkele reactie en pas naar aanleiding van een telefonisch rappel harerzijds krijgt de advocaat toestemming het dossier in te zien. Vaststaat dat zij dat dossier pas op 21 juli 1992, mitsdien één dag vóór de zitting van 22 juli 1992, heeft kunnen inzien, zie de pleitnotities van mr. Van Aller, p. 2, sub 3.

Pas bij die gelegenheid heeft de advocaat kopieën van een aantal stukken kunnen verkrijgen, waaronder de processen-verbaal.

In het licht van het voorafgaande kan dan ook niet worden gesproken van een eerlijke behandeling van de zaak van de ouders (art. 6 lid 1 EVRM) noch van beschikking over tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van hun verdediging (art. 6 lid 3 sub b EVRM). In elk geval is geen sprake van een goede procesorde, een behoorlijke procesgang.

Verzoekers hebben deze grieven en de daaraan ten grondslag liggende stellingen nader toegelicht door middel van het pleidooi van hun advocaat, bij gelegenheid van de zitting van 22 juli 1992.

Bij pleidooi hebben verzoekers de aan de tot dan toe gewezen beschikkingen met betrekking tot de (verlengingen van de) ondertoezichtstellingen en plaatsingen ten grondslag liggende rapportages van alle betrokken instanties bekritiseerd en met betrekking tot een aantal punten vragen gesteld, respectievelijk suggesties gedaan. Korthedshalve zij hierbij verwezen naar de pleitaantekeningen van mr. Van Aller.

In r.o. 3.4 geeft het hof een 'historisch' overzicht van de gebeurtenissen, die hebben geleid tot de ondertoezichtstelling van de kinderen van verzoekers en voorts tot de uithuisplaatsing van die kinderen. Dat overzicht eindigt echter bij de datum van 8 nov. 1991 met de mededeling dat Ar. sinds die datum bij T. woont en dat Ac., Ay. en Z. sinds die datum verblijven in een gezin via het Wim van Halmhuis.

In r.o. 4.3 overweegt het hof, voorafgaand aan zijn oordeel dat de kinderrechter terecht de ondertoezichtstellingen heeft verlengd:

'Gelet op de feiten en omstandigheden die hiervoor vermeld zijn en hetgeen hiervoor is overwogen, is aannemelijk dat D., Ac., Ay. en Z. met zedelijke of lichamelijke ondergang worden bedreigd.'

De door verzoekers ingestelde appellen richtten zich tegen de verlengingsbeschikkingen ondertoezichtstelling gedateerd 16 april 1992 van de kinderrechter bij de Rechtbank te Amsterdam. Uit het dossier blijkt dat tussen 8 nov. 1991 en 16 april 1992 diverse gesprekken zijn geweest met de ouders en de kinderen, zie de diverse zich in het dossier bevindende bezoeksstaten van ná 8 nov. 1991. Bij gelegenheid van pleidooi wordt naar diverse van die bezoeksstaten van ná 8 nov. 1991 verwezen en daarop kritiek geleverd.

Waar verzoekers bij appelrekest d.d. 29 april 1992 in beroep zijn gekomen van de beschikkingen verlenging ondertoezichtstelling van verlengingsbeschikkingen ten grondslag liggende rapporten van zowel voor 8 nov. 1991 als van na die datum gemotiveerd hebben 'aangevallen' respectievelijk hebben bestreden, heeft het hof het recht geschonden door de stellingen van verzoekers dienaangaand in de beschikking waarvan cassatie onbesproken te laten.

In elk geval laat de motivering van r.o. 4.3 in het ongewisse of het hof de feiten en omstandigheden die verzoekers en hun advocaat aan de grieven van hun appellen ten grondslag hebben gelegd, onjuist, onvoldoende of niet aannemelijk acht, danwel naar het oordeel van het hof die feiten en omstandigheden de grieven niet rechtvaardigen.

Ook de door verzoekers nog voor de zitting van 22 juli 1992 en het hof toegezonden getuigenverklaringen laat het hof geheel onbesproken. Niet duidelijk wordt, waarom het hof dat niet nodig vond.

Middel IV

Het hof heeft het recht geschonden door blijk te geven van een onjuiste toepassing danwel onjuiste interpretatie van het recht, in het bijzonder van het bepaalde bij de art. 908a en 908b Rv, door te oordelen dat er geen reden is de zaak aan te houden in afwachting van de eventuele rapportage in verband met de gesprekken die de ouders bij de RIAGG voeren, althans heeft het hof dit oordeel niet, danwel niet voldoende gemotiveerd, althans is in het licht van de gedingstukken dit oordeel onbegrijpelijk.

Toelichting

Duidelijk is geworden dat verzoekers de bedoeling hebben gehad de verlengingsbeschikkingen met betrekking tot zowel de ondertoezichtstellingen als de uithuisplaatsingen in hoger beroep te doen vernietigen.

Tijdens de mondelinge behandeling van 22 juli 1992 heeft de advocaat van verzoekers aan het hof medegedeeld dat verzoekers zich hebben gewend tot een Turkse hulpverlener van de RIAGG, en de advocaat

heeft opgemerkt dat de behandeling van de (appel)zaak moet worden aangehouden totdat er door de (Turkse medewerker van de) RIAGG nader is gerapporteerd. Zie p. 10 van de pleitaantekeningen van mr. Van Aller. Het doel daarvan is duidelijk, aan het gehalte van het psychiatrisch rapport van dr. Van 't Hof d.d. 25 febr. 1992 met betrekking tot verzoekster K., wordt hevig getwijfeld en verzoekers geven aan, dat als zij toezicht nodig hebben, zij een vertrouwensband moeten hebben met een door hen te accepteren hulpverlener. Die hulpverlener menen zij te hebben gevonden in de persoon van de Turkse medewerker van de RIAGG. Deze deskundige zal tot taak hebben verzoekers te begeleiden in de voortgang van de onderhavige procedures, uiteraard met als einddoel de opheffing van de ondertoezichtstellingen en de uithuisplaatsingen.

Daartoe zal hij toch eerst kennis moeten kunnen nemen van het tot nu toe opgebouwde dossier en de mogelijkheden voor adequate begeleiding moeten kunnen onderzoeken. Het spreekt voor zich dat het verzoek van de ouders om aanhouding in verband met rapportage van de Turkse RIAGG-medewerker van des te groter belang is, nu zij zelf geen kennis hebben kunnen nemen van de inhoud van de stukken en hun advocaat slechts van die stukken kennis heeft kunnen nemen de dag vóór de mondelinge behandeling van het hoger beroep. Verzoekers vinden voor dit standpunt steun in de losbladige Kluwer Burgerlijke Rechtsvordering, Boek III, art. 908a-908b, aant. 2, p. III-310h en 310i.

Hoge Raad:

1

Het geding in feitelijke instanties

De kinderrechter te Amsterdam heeft op verzoek van verweerder in cassatie, de raad voor de kindbescherming aldaar, de volgende kinderen bij beschikkingen van na te melden data onder toezicht gesteld:

- Ar., geboren te Arakli (Turkije) (in) januari 1978 uit het huwelijk van verzoeker tot cassatie onder 1, hierna te noemen de vader, met U., overleden (in) januari 1982 (18 mei 1988);
- D., geboren te Amsterdam (in) mei 1983 uit het huwelijk van de vader met K., overleden (in) februari 1986 (18 mei 1988);
- Ac., geboren te Amsterdam (in) december 1987 uit het huwelijk van de vader met K., verzoekster tot cassatie onder 2, hierna te noemen de (stief)moeder (18 mei 1988);
- Ay., geboren te Amsterdam (in) oktober 1988 uit evenvermeld huwelijk (14 juni 1989);
- Z., geboren te Amsterdam (in) oktober 1989 uit evenvermeld huwelijk (15 jan. 1992).

Bij beschikkingen van 16 april 1992 heeft de kinderrechter de - reeds eerder verlengde - termijn van ondertoezichtstelling van de eerste vier kinderen andermaal verlengd en wel tot 18 mei 1993.

Voorts heeft de kinderrechter bij beschikking van 2 sept. 1991 D. en bij beschikkingen van 8 nov. 1991 de overige kinderen doen opnemen in een tehuis casu quo een opvanggezin. Bij beschikkingen van resp. 29 jan., 9 maart en 16 april 1992 heeft hij de termijn van deze uithuisplaatsingen verlengd tot onderscheidenlijk 2 juli, 15 juli en 8 aug. 1992.

De vader en de (stief)moeder hebben tegen de beschikkingen tot verlenging van de ondertoezichtstellingen alsmede tegen de beschikkingen tot verlenging van de uithuisplaatsingen beroep ingesteld bij het hof (te Amsterdam; red.).

Bij beschikking van 5 okt. 1992 heeft het hof de ouders in hun beroep tegen de beschikkingen tot verlenging van de uithuisplaatsingen niet-ontvankelijk verklaard en de beschikkingen tot verlenging van de ondertoezichtstelling - met uitzondering van die betreffende Ar., waarvan de behandeling is aangehouden -

bekrachtigd.

(...)

3

Beoordeling van de middelen

3.1

Onderdeel A van middel I keert zich tegen 's hofs oordeel dat de ouders niet-ontvankelijk zijn in hun hoger beroep tegen de beschikkingen tot verlenging van de uithuisplaatsingen, omdat de termijnen waarmee de uithuisplaatsingen waren verlengd, ten tijde van 's hofs beschikking alle reeds verlopen waren. Het onderdeel betoogt dat de ouders wel degelijk belang hadden bij hun appel, omdat a. de termijnen van de verlengingsbeschikkingen ten tijde van het instellen van het appel nog liepen, en b. vernietiging van bedoelde beschikkingen tot gevolg heeft dat ook de - mede op die beschikkingen gebaseerde - opvolgende verlengingsbeschikkingen bij vernietiging van eerstbedoelde beschikkingen hun rechtskracht verliezen.

Het hiervoor onder a vermelde betoog kan niet als juist worden aanvaard, omdat voor de vraag of de appellant belang heeft bij vernietiging van een beschikking als de onderhavige, beslissend is of de termijn waarmee de uithuisplaatsing bij de bestreden beschikking is verlengd, ten tijde van de beslissing van de appelrechter nog loopt.

Het hiervoor onder b weergegeven betoog kan evenmin als juist worden aanvaard, aangezien de wet daarvoor geen aanknopingspunt biedt. De kinderrechter die tot taak heeft te beslissen of hij tot (verdere) verlenging van een uithuisplaatsing dient over te gaan, zal moeten beoordelen of naar het tijdstip van zijn beslissing een uithuisplaatsing (nog steeds) in het belang van de verzorging en opvoeding van het kind noodzakelijk is (art. 1:263 lid 1 BW), onafhankelijk van hetgeen hij daaromtrent bij zijn voorafgaande beschikking(en) had beslist. Een beschikking tot verlenging van de termijn van uithuisplaatsing heeft derhalve zelfstandige betekenis en verliest haar rechtskracht niet in geval van vernietiging van de voorafgaande beschikking.

Onderdeel A van middel I faalt mitsdien.

3.2

Onderdeel B van middel I strekt ten betoge dat het hof in strijd met het bepaalde bij art. 945 lid 3, in verbinding met art. 910 lid 1, 4 en 5 Rv alsmede met art. 6 lid 1 EVRM, heeft gehandeld door de datum van de behandeling van het hoger beroep op een zodanig laat tijdstip te bepalen, dat ten tijde van die behandeling reeds ten aanzien van twee van de vijf kinderen de termijn waarmee de uithuisplaatsing was verlengd, was verstreken. Deze klacht kan echter niet tot cassatie leiden, omdat het hof, ook indien het aldus in strijd met de in het onderdeel genoemde bepalingen zou hebben gehandeld, niet de vrijheid had de ouders niettemin in hun hoger beroep te ontvangen, nu ten tijde van zijn beschikking de termijnen waarmee de uithuisplaatsingen door de kinderrechter waren verlengd, alle waren verstreken.

Op dezelfde grond kan ook onderdeel C van middel I, dat het hof verwijt dat het in strijd met het bepaalde in art. 909 lid 1 Rv zijn beschikking méér dan 14 dagen na het laatste verhoor heeft gegeven, niet tot cassatie leiden.

3.3

De overige middelen keren zich tegen 's hofs beslissingen met betrekking tot de beschikkingen waarbij de kinderrechter de termijn van de ondertoezichtstelling telkens heeft verlengd tot 18 mei 1993. Nu deze termijn inmiddels is verstreken, hebben de vader en de (stief)moeder in zoverre niet meer belang bij hun beroep in cassatie. De middelen II, III en IV kunnen derhalve evenmin tot vernietiging van 's hofs beschikking leiden.

4

Beslissing

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Conclusie

Conclusie

A-G mr. Moltmaker

1

Feiten en procesgang

1.1

Voor de feiten en procesgang verwijs ik in de eerste plaats naar de in cassatie aangevallen beschikking van het hof d.d. 5 okt. 1992.

1.2

Het hoger beroep betrof een achttal beschikkingen van de kinderrechter inzake de ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing van een vijftal minderjarigen, van wie verzoeker tot cassatie de vader is. Van twee (Ar. en D.) is verzoekster tot cassatie de stiefmoeder en van drie (Ac., Ay. en Z.) de moeder. De verzoekers tot cassatie duid ik hierna aan als 'de ouders'.

1.3

In de zaken met rek.nrs. 352/92 t/m 356/92, verlengde de kinderrechter de uithuisplaatsing van de vijf kinderen met een termijn, welke ten tijde van de beschikking van het hof (d.d. 5 okt. 1992) reeds was verstreken.

1.4

Bij beschikkingen d.d. 16 april 1992, rek.nrs. 349/92, 350/92 en 351/92, verlengde de kinderrechter de termijn van de ondertoezichtstelling van Ar., D., Ac. en Ay. tot 18 mei 1993.

1.5

Ook Z. (geboren in oktober 1989) is (voorlopig) onder toezicht gesteld. In het procesdossier bevindt zich een beschikking van de kinderrechter d.d. 7 nov. 1991, verzonden op 13 jan. 1992 (voor de daarin vermelde voornaam 'S.' moet kennelijk worden gelezen: Z.). Blijkens het proces-verbaal van verhoor ter terechtzitting van het hof op 22 juli 1992 verklaarde de raadvrouw van de ouders, dat toen zij bemoeienis kreeg met deze procedure, het te laat was om in hoger beroep te gaan van de ondertoezichtstelling van Z. In punt 1 van de beschikking a quo wordt door het hof ook geen melding gemaakt van een beschikking van de kinderrechter inzake de ondertoezichtstelling van Z. Het is mij dan ook niet duidelijk, op grond waarvan onder 3.2 van de beschikking a quo het hof overweegt, dat in geschil is (o.m.) de verlenging van de ondertoezichtstelling van Z. en vervolgens onder 4.3 dienaangaande een beslissing neemt.

In het verzoekschrift tot cassatie worden de appelrekeningen overgelegd met als bijlage een kopie van de ondertoezichtstellingsbeschikkingen. De beschikking betreffende Z. is daar niet bij.

1.6

Het door de ouders tegen de beschikking van het hof ingestelde beroep in cassatie behelst een viertal cassatiemiddelen, genummerd I t/m IV.

1.7

De raad voor de kindbescherming heeft geen verzoekschrift in cassatie ingediend.

2

Beoordeling van de cassatiemiddelen

2.1

Cassatiemiddel I

2.1.1

In een drietal onderdelen A, B en C verwijt dit middel het hof, dat het de ouders wegens gebrek aan belang niet-ontvankelijk heeft verklaard in hun beroep inzake de beschikkingen betreffende de uithuisplaatsingen.

2.1.2

Onderdeel A ziet als belang, dat het logische gevolg van de vernietiging van de beschikkingen zal zijn, dat ook de - mede daarop gebaseerde - verlengingsbeschikkingen die daarop gevolgd zijn (als bijlage overgelegd bij het cassatieverzoekschrift) hun rechtskracht verliezen.

2.1.3

Naar het mij voorkomt ziet onderdeel A van middel I eraan voorbij, dat de daar bedoelde verlengingsbeschikkingen zijn gebaseerd op de op het moment van die verlengingsbeschikkingen aan de rechter gebleken omstandigheden. Dat kunnen mede omstandigheden zijn die aanleiding hebben gegeven tot de eerdere beschikkingen, maar dat betekent nog geenszins, dat de verlengingsbeschikkingen waren gebaseerd op de eerdere beschikkingen als zodanig. De verlengingsbeschikkingen hebben dus zelfstandige betekenis en verliezen hun rechtskracht niet door de vernietiging van een eerdere beschikking.

2.1.4

Onderdeel B van cassatiemiddel I betoogt met o.m. een beroep op art. 6 lid 1 EVRM, dat het hof in strijd met een goede procesorde heeft gehandeld door de behandeldingsdatum op een zodanig laat tijdstip te stellen, dat de termijnen van de uithuisplaatsingen al (in twee van de vijf gevallen) verstreken waren.

2.1.5

De vraag of de zaak binnen een redelijke termijn is behandeld, hangt af van de omstandigheden van het concrete geval, aldus mijn toenmalige ambtgenoot Franx in punt 14 van zijn conclusie voor HR 7 febr. 1986, *NJ* 1986, 791, m.nt. EAA. In punt 20, laatste alinea van die conclusie merkt hij op:

'In de sfeer van de voluntaire jurisdictie, waarbij procespartij A geen wederpartij B heeft, kan een beroep op overschrijding van de redelijke termijn (art. 6 lid 1 EVRM) slechts betrekking hebben op handelingen en verzuimen van de rechterlijke of andere autoriteiten. Directe invloed op de beslissing kan dat beroep dan, dunkt mij, derhalve niet hebben.'

In dezelfde zin ook mijn ambtgenoot Asser in zijn conclusie voor HR 29 juni 1990, *NJ* 1991, 337, m.nt. EAA, waarin Uw Raad oordeelde:

'Art. 6 eerste lid legt een verplichting op de verdragsstaten. Deze verplichting geldt wel tegenover elk van degenen wier burgerlijke rechten en verplichtingen inzet zijn van een burgerlijk geding of een daarmee op één lijn te stellen procedure als de onderhavige maar laat hun onderlinge rechtsverhouding onberoerd. Op de vraag hoe hun rechtsstrijd moet worden beslist, heeft de bepaling dan ook geen invloed.'

In zijn noot onder de beschikking zegt E.A. Alkema (verwijzend naar zijn noot in *NJ* 1990, 231), dat de rechter krachtens art. 6 in dit opzicht een eigen, rechtstreekse verantwoordelijkheid heeft voor de voortgang van het geding. Wat de consequenties zijn van die verantwoordelijkheid zegt hij echter niet. Gesteld al dat i.c. het hof enig verwijt treft omtrent de vertraging, dan nog lijkt het mij moeilijk aanvaardbaar, dat dit aan de niet-ontvankelijkheid in de weg zou staan. Het belang bij een beslissing op het materiële geschilpunt is verdwenen en kan m.i. door de vertraging als zodanig niet opnieuw ontstaan.

2.1.6

Onderdeel C van cassatiemiddel I acht het feit, dat het hof op de zitting van 22 juli 1992 de datum van de uitspraak heeft bepaald op 21 sept. 1992 en na aanhouding op 5 okt. 1992 art. 909 lid 1 Rv heeft geschonden, dat voorschrijft, dat de beschikkingen uiterlijk 14 dagen na het laatste verhoor worden gegeven. Nu niet blijkt waarom deze termijnoverschrijding noodzakelijk was, heeft het hof in strijd met een goede procesorde en met art. 6 lid 1 EVRM gehandeld.

2.1.7

Daargelaten het feit dat een korte termijn als die van art. 909 lid 1 Rv is geschreven in het belang van de minderjarige (zie J.E. Doek in Burgerlijke rechtsvordering, losbl., art. 900-968d, aant. 3), is op het niet naleven van die termijnen geen sanctie gesteld. Zie Doek, a.w., art. 909, aant. 2, met verwijzing naar HR 15 maart 1951, *NJ* 1951, 260 en HR 9 febr. 1962, *NJ* 1962, 139 en onder vermelding, dat de termijn niet geldt voor in

hoger beroep gegeven beschikkingen. Daarvoor geldt art. 910 lid 5 Rv: de rechter in hoger beroep beslist met de meeste spoed. Zelfs al zou dat laatste (eventueel marginaal) door Uw Raad kunnen worden getoetst (met welke consequentie?), dan nog zou dit m.i. niet afdoen aan de niet-ontvankelijkheid om dezelfde reden als is vermeld in punt 2.1.5 slot hiervóór.

2.2

Cassatiemiddelen II, III en IV, algemeen

2.2.1

Bij de drie onderwerpelijke beschikkingen werd de termijn van de ondertoezichtstelling van de genoemde vier kinderen verlengd tot 18 mei 1993. Omdat die termijn inmiddels is verstreken, hebben de ouders geen belang meer in cassatie en moeten de cassatiemiddelen II, III en IV reeds op die grond falen. Zie bijv. HR 29 nov. 1985, *NJ* 1986, 195 en HR 23 maart 1990, *NJ* 1991, 149, m.nt. EAAL onder *NJ* 1991, 150 en de beschouwingen bij Doek, a.w., art. 944-945, aant. 3.

Dit zou wellicht anders zijn, indien de in punt 2.1 hiervóór besproken klachten van de ouders tegen de (vergelijkbare) niet-ontvankelijkverklaring van de uithuisplaatsingsbeschikkingen zouden slagen. Ik neem aan dat dit niet het geval is.

2.2.2

De beschikking van het hof dateert van 5 okt. 1992 en het verzoekschrift tot cassatie is ingekomen op 16 nov. 1992. In verband met de termijn die de tegenpartij (i.c. de raad voor de kindbescherming) voor het indienen van een verzoekschrift moet worden gegund, de voorbereiding van de conclusie OM en die van de te nemen beschikking, is het niet steeds mogelijk, mede gelet op de werkdruk van de rechterlijke macht in het algemeen, om bij beschikkingen als de onderhavige, die een regeling geven voor een korte termijn, in hoger beroep en cassatie vóór het verstrijken daarvan een beslissing te geven. Ook in het onderhavige geval is dat niet gelukt. Het frustrerende voor partijen is, dat het niet is uitgesloten, dat bij een verlenging van de ondertoezichtstelling met nog een jaar hetzelfde zich kan herhalen met betrekking tot de nieuwe verlengingsbeschikking.

Voor het geval Uw Raad zou besluiten aan dit probleem enigszins tegemoet te komen door in een overweging ten overvloede een oordeel te geven over de in de cassatiemiddelen II, III en IV aangevoerde klachten (vgl. mijn heden genomen conclusie in de zaak nr. 8041, waar ik een obiter dictum niet nodig achtte), wijd ik hierna aan die middelen nog enkele beschouwingen.

2.3

Cassatiemiddel II

2.3.1

Dit middel richt zich tegen hetgeen het hof in r.o. 4.2 van zijn beschikking heeft overwogen. Het middel herhaalt de voor het hof aangevoerde bezwaren tegen de beschikking van de kinderrechter, maar geeft niet aan waarom de beschikking van het hof onjuist is. R.o. 4.2 geeft overigens een oordeel over de procedure zoals deze is gevoerd tot en met het moment van de beschikking van het hof. Het enige wat het middel daarover - zonder nadere onderbouwing - opmerkt is, dat het feit dat de advocaat niet heeft gevraagd om

aanhouding teneinde de inhoud van de door haar doorgenomen stukken met de ouders te bespreken, hier niet ter zake doet. Het middel faalt reeds om deze reden. Volledigheidshalve maak ik niettemin nog enkele opmerkingen.

2.3.2

Ik wijs er nog op, dat in cassatie niet wordt bestreden, hetgeen het hof in r.o. 3.3 heeft overwogen: 'De advocaat van de ouders heeft voor de dag van de behandeling volledige inzage gehad in de stukken van het geding. Van enkele later bij het hof ingekomen stukken heeft de advocaat te kennen gegeven al een kopie te bezitten.'

2.3.3

Art. 908b Rv luidt:

1. De rechter deelt aan de verschenen verzoekers, ouders, voogden en toeziende voogden de zakelijke inhoud mede van het verzoekschrift en de overgelegde bescheiden, alsmede van buiten hun tegenwoordigheid mondeling afgelegde verklaringen.
2. Hij stelt hen op hun verlangen in de gelegenheid van het verzoekschrift en de overgelegde bescheiden inzage te nemen. Om bijzondere redenen kan hij voor een of meer der bescheiden een uitzondering maken.
3. Overgelegde bescheiden die krachtens het vorige lid van inzage door de in het eerste lid genoemde personen zijn uitgezonderd, kunnen niettemin door een gemachtigde, die advocaat, procureur, arts of academisch gevormd psycholoog is, worden ingezien, tenzij de rechter om gewichtige redenen anders beslist.'

2.3.4

Doek, a.w., art. 908a en 908b, aant. 2, zegt hierover:

'In de tweede fase d.w.z. ter terechtzitting krijgen de verzoekers, ouders en (toeziende) voogden opnieuw gelegenheid kennis te nemen van het verzoekschrift en de overgelegde bescheiden, In de eerste plaats dankzij de regel dat de rechter hen de zakelijke inhoud van deze stukken meedeelt; in de tweede plaats dankzij hun inzagebevoegdheid (tweede lid). Maar dit inzagerecht kan door de rechter worden beperkt en zelfs aan de advocaat of andere bijzondere gemachtigden worden onthouden (derde lid).

...

Met enige regelmaat wordt de klacht vernomen dat bijv. het rapport van de raad (of van een door de raad geraadpleegde deskundige) zodanig kort voor de zitting beschikbaar komt dat behoorlijke kennisneming ervan door ouders/raadsman niet mogelijk is. In dat geval kan derhalve met een beroep op voren weergegeven beslissing van de Hoge Raad (HR 29 juni 1990, NJ 1990, 732; M.) de rechter om een (ruime) schorsing/aanhouding worden gevraagd. Afwijzing van een dergelijk verzoek - zeker als het betreft belangrijke of omvangrijke stukken ... zal slechts bij uitzondering mogelijk zijn; immers uit proces-verbaal of beschikking moet blijken dat wel voldoende gelegenheid tot kennisneming heeft bestaan.'

2.3.5

In het licht van het vorenstaande is het feit, dat geen aanhouding is verzocht wel degelijk van belang en geeft

het hof m.i. in r.o. 4.2 niet blijkt van een onjuiste rechtsopvatting en is de beslissing van het hof niet in strijd met een goede procesorde.

2.4

Cassatiemiddel III

2.4.1

Volgens de eerste alinea van de toelichting richt dit middel zich tegen de eerste alinea van r.o. 4.3 van de beschikking a quo. Uit het vervolg van de toelichting blijkt echter dat het zich primair richt tegen r.o. 4.2. In zoverre faalt het middel op grond van het gestelde in punt 2.3 hiervóór.

2.4.2

In het vervolg van de toelichting worden motiveringsklachten ontwikkeld tegen r.o. 4.3, eerste alinea. Deze klachten komen erop neer, dat uit de beschikking van het hof niet blijkt, dat het hof rekening heeft gehouden met omstandigheden die zich na 8 nov. 1991 hebben voorgedaan, waaronder diverse gesprekken met de ouders en de kinderen, de gemotiveerd bestreden rapporten van zowel voor als na 8 nov. 1991 en de nog voor de zitting van 22 juli 1992 aan het hof toegezonden getuigenverklaringen.

2.4.3

Naar het mij voorkomt mist het middel in dit opzicht feitelijke grondslag. Blijkens het proces-verbaal van het behandelde ter terechtzitting van het hof d.d. 22 juli 1992 zijn op die zitting de omstandigheden van het geval uitvoerig aan de orde geweest. In r.o. 1 maakt het hof melding van deze behandeling evenals in r.o. 3.3 en 4.2. In r.o. 4.3 tweede alinea geeft het hof zelfs een beslissing (waarover cassatiemiddel IV) waarvan de bewoordingen in hoofdzaak gelijklopend zijn aan die op p. 5, zesde alinea, van het proces-verbaal. Er is dus geen enkele reden om aan te nemen, dat het hof bij zijn beslissing geen rekening zou hebben gehouden met hetgeen na 8 nov. 1991 is voorgevallen. Het hof was daarbij niet verplicht om op al hetgeen door de ouders is gesteld afzonderlijk in te gaan.

2.5

Cassatiemiddel IV

2.5.1

Dit middel klaagt over het feit, dat het hof in r.o. 4.3, tweede alinea heeft beslist de zaak niet aan te houden voor eventuele nadere rapportage.

2.5.2

Ik merk op, dat het in het middel gelegde verband met art. 908a en 908b Rv mij ontgaat. Voorts verwijs ik naar HR. 14 mei 1993, RvdW 1993, 109, waarin Uw Raad besliste dat het hof als feitenrechter vrij staat geen

gevolg te geven aan het verzoek om de zaak aan te houden teneinde gelegenheid te bieden voor een nadere rapportage. Zie ook punt 2.4.3 van mijn conclusie voor die beschikking, waarin ik verwees naar r.o. 3.7 van HR 31 okt. 1986, NJ 1987, 207. Het middel faalt derhalve.

3

Conclusie

De cassatiemiddelen ongegrond bevindend, concludeer ik tot verwerping van het beroep: